

Библиотекарят днес – активен, иновативен и ангажиран професионалист

Интервю с Пенка Караиванова, носител на награда в Категория „Млад библиотекар на годината 2022“

Милена Цветкова: Първо бих искала да Ви поздравя със спечелената награда „Млад библиотекар на годината 2022“. Представете се на библиотечната общност.

Пенка Караиванова: Казвам се Пенка Караиванова. Завърших бакалавърска специалност „Библиотекознание и библиография“ през 2016 г., а през 2018 г. успешно защитих магистърска теза на тема: „Формиране и популяризиране на специални библиотечни колекции (На примера на учебната колекция „Развитие на писмеността и книгопечатането“)“ в програма „Библиотечни колекции“ в УНИБИТ. Понастоящем уча втора магистратура в специалност „Информационни системи и технологии“ в същия университет. По време на обучението си активно участвах в стажове и проекти, реализирани по различни програми, което е предпоставка за това днес да съм библиотекар.

През 2016 г. в столичното 76 ОУ „Уилям Сароян“ започнах професионалния си път, а по-късно същата година ме назначиха в Национална библиотека „Св. св. Кирил и Методий“. От 2019 г. съм част от Библиотеката на Нов български университет, където продължава моето професионално развитие.

М. Ц.: Какво провокира интереса Ви към библиотечната професия? Как решихте да станете библиотекар?

П. К.: Моите родители по професия са учители. Още от ранна възраст възпитават у мен любов към книгите, библиотеките и знанието. Винаги са стимулирали желанието ми за нови знания, не само за заобикалящия свят, но и за историята, археологията и точните науки. И до днес семейната библиотека продължава да расте с енциклопедии, събрани съчинения, помагала, сборници и авторски книги на историческа тематика.

Не съжалявам за избора си да се реализирам в тази професия, даже точно обратното – радвам се, че ежедневно помагам на студенти, преподаватели и изследователи. Все пак практикувам една от най-старите професии, а и без библиотекарите и библиотеките нямаше да има наука.

М. Ц.: Представете накратко Библиотеката на Нов български университет и Вашата работа в нея.

П. К.: Библиотеката на НБУ функционира като модерен научно-информационен център. Отличена е с почетна грамота от наградите „Рицар на книгата“ от Асоциация „Българска книга“ за провежданата последователна дарителска политика, чрез която обогатява колекциите на библиотеките в България. Носител е на наградата на Българската библиотечно-информационна асоциация „Библиотека на годината“ за 2012 г., а също и на Националната награда „Хр. Г. Данов“ в категорията „Библиотека на 2007 г.“. Тя е част от по-голяма университетска структура – Център за книгата, обединяваща библиотека, издателство, университетски архив и книжарници. Подобно обединение е без аналог в страната.

В Библиотеката на НБУ работя като библиотекар на „Заемна служба“. Отговарям за библиотечно-информационното обслужване на читателите с нарушено зрение, като осъществявам комуникация с колеги библиотекари от други библиотеки, с цел навременното изпълнение на постъпилите заявки, които са от студенти както на Нов български университет, така и на други университети в страната. Оказвам съдействие с набавянето на книги, които не са налични в библиотеките, като се свързвам с авторите им, за да можем да отговорим на информационните потребности на незрящите ни читатели. Също така изпълнявам и услугата „Доставка на книги и статии“, което ми дава възможност ежедневно да комуникирам с колеги както от страната, така и в чужбина. Участвам активно в обучителни сесии на български и английски език за развитие на информационната компетентност на студентите на НБУ.

М. Ц.: През 2022 г. провеждате 14 обучителни сесии на български и английски език за развитие на информационната компетентност с участващи 200 студента. Какви са отзивите на българските и чуждестранните студенти за ин-

формационните ресурси, които им предлага Вашата библиотека?

П. К.: Студентите, присъстващи на провежданите от библиотеката сесии, остават изключително доволни. На тях те научават повече за традиционните и електронни ресурси, както и за предоставяните услуги. Целта на провежданите обучения е да им покажем как по-лесно да се ориентират в информационния поток, да напътстваме достъпа им до информация.

Пенка Караиванова със студенти по програма Еразъм+

М. Ц.: Отговаряте за библиотечно-информационното обслужване на читателите с нарушено зрение. Тази функция кара ли Ви да се чувствате по-специална, по-значима?

П. К.: Чрез помощта, която оказвам в търсенята и набавянето на литература за нуждите на читатели с нарушено зрение, се чувствам удовлетворена от извършената работа. Посредством предоставената помощ влияя косвено и пряко на тяхната образователна и културна интеграция сред обществото. Когато виждам, че тези хора се радват на възможността да четат и да се наслаждават на книгите, които библиотеката дигитализира за тях, се чувствам по-специална и по-значима. През годините, в които помагам на читателите с нарушено зрение, се е случвало да подтиквам автори да дарят книги, които са търсени от нашите читатели.

М. Ц.: Участвате и в дигитализирането на документи в библиотеката. Разкажете ни повече за това.

П. К.: Това е изключително важна задача, защото по заявка дигитализирам библиотечни документи за нуждите на читателите с нарушено зрение. Специфичното при този вид дигитализация е не само състоянието на книгата и шрифта. Изображенията, схемите и диаграмите трябва да бъдат адаптирани за съответните програми, възпроизвеждащи текста в реч.

За да мога да оказвам необходимата помощ на читателите, беше необходимо да се обуча в използването на специални софтуерни приложения. Дигитализираните книги стават част от „Електронна колекция за хора с нарушено зрение“. Библиотеката на НБУ притежава също аудио книги, както и две издания на Брайлов шрифт.

М. Ц.: Откъде черпите идеи за Вашите инициативи? Кой е Вашият учител в професията?

П. К.: Всеки месец Центърът за книгата подготвя културна програма, която включва най-вече представяния на книги, които са както издания на Нов български университет, така и на чужди издателства, провеждат се срещи на Читателския клуб на НБУ с водещи ректора на университета проф. Пламен Дойнов, ръководителя на департамент „Нова българистика“ доц. Морис Фадел, и доц. Йордан Ефтимов, на Клуба по творческо писане и др. Като част от месечната програма на Центъра за книгата, Библиотеката провежда разнообразни инициативи. Участието ми в тях винаги е предизвикателство за мен, което приемам с хъс и желание.

В професията наставници на първо място са моите родители, преподавателите, които продължават да подкрепят моето развитие, както и колегите и ръководителите в Библиотеката на НБУ. От всички тях черпя стимул и познания за книгите и библиотечната професия.

М. Ц.: Смятате ли, че трябва да има отделно висше образование за специалисти в университетски и научни библиотеки?

П. К.: Смятам, че не е необходимо отделно висше образование. Достатъчна би била повече учебна практика в университетските и научните библиотеки. По този начин би се осигурила една добра подготовка за успешната реализация на бъдещия библиотекар.

М. Ц.: Какво според Вас трябва да се промени, за да стане библиотечната професия привлекателна за младите хора?

П. К.: Трябва да се промени представата за библиотекаря – от *тих и стар пазач на книги*, към активен, иновативен и ангажиран професионалист. Важно е и обществеността да вижда библиотечната професия като динамична, смислена и с голям принос, което да привлече млади и мотивирани хора, давайки нов живот и допринасяйки за иновациите в нашата сфера. Също така предлагането на възможности от страна на библиотеката за продължаващо обучение, стажове, менторство, участия в професионални обучения и конференции, би подтикнало младежите да станат библиотекари, като по този на-

чин ще им бъде осигурена възможността да се развиват и да реализират своите идеи и таланти.

М. Ц.: Какво ще пожелаете на бъдещите „млади библиотекари“, които сега започват своята професионална реализация?

П. К.: Да намерят истинско удовлетворение и радост в библиотечната професия. Нека любовта към книгите и знанието им бъдат водеща сила и източник на мотивация през цялата им кариера. Пожелавам им да бъдат отворени към продължаващото образование и развитие. Нека търсят нови възможности за обучения, да следят съвременните тенденции в библиотеките, както в страната, така и в чужбина. Да бъдат креативни и иновативни в работата си и смело да експериментират с нови идеи и технологии, които могат да им помогнат в подобряването на услугите и привличането на по-широк кръг от потребители в техните библиотеки.

М. Ц.: Какво Ви дава членството в ББИА? Имате ли някакви препоръки за подобряване на дейностите, за да бъдем максимално полезни на професионалната общност?

П. К.: То дава множество ползи и възможности за професионално развитие. Една от тях е възможността да се свързва и споделя опита си с колеги от

различни типове библиотеки и институции. Участието в организирания от ББИА семинари, обучения, конференции и работни срещи, на които съм присъствала като студентка, ме подтикнаха и стимулираха в повишаването на придобитите професионални умения и развитието в тази сфера. Като част от ББИА имам възможността да участвам в такива събития и да обменям актуална информация с колеги във връзка с новите тенденции и предизвикателства в библиотечния сектор.

М. Ц.: Вашето мнение за глобалните трендове от приложението на изкуствения интелект в сферата на информацията и конкретно – за влиянието му върху библиотеката и библиотечната професия?

П. К.: Според мен изкуственият интелект (ИИ) има потенциал за приложение в библиотечната професия, но е важно употребата му да е балансирана. За тази цел библиотечните специалисти трябва да играят активна роля в развитието и прилагането на ИИ в библиотеките, съобразявайки се с нуждите и ценностите на обществото.

Въпросите зададе: Милена Цветкова

Ключови думи: библиотекари, Годишни библиотечни награди, университетски библиотеки